

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Quae Insolentia Peccatorvm Sev De Lvxv et Libidinibus Prodigi

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1614

[Concio] II. 1. Quas ob causas sit receptus parabolaram vsus; 2. quare
Christus hanc de prodigo attulerit. 3. eius scopus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55916)

CONCIO SECVNDA.

11. In illo tempore, dixit Iesus Pharisaeis parabola-
lam hanc. Vulg.

Homo quidam habuit duos filios.

11. Εἶπερ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς φαρισαίους τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην. Graec.

Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.

11. Et dicebat eis rursus Ieschua: vir quidam ha-
bebat duos filios. Syriac.

Aue Maria.

ARGVMENTVM.

1. Quas ob causas sit receptus parabolarum usus; 2. quare Christus hanc de prodigo attulerit. 3. eius scopus.

Monstrato hesternae luce sufficienter, ut reor, quid sit parabola, & posito quaedam parabolas siue similitudines posse desumi à non gestis rebus secundum communem vocum usurpationem, tamen potuerint accidisse, & possint posthac accidere; haud abs re fuerit. Auditores, priusquam textum nostrum adoriatur, nunc inuestigare causas & rationes, quibus motus Christus respergeret crebro conciones suas parabolis, testante Euangelista S. Marco; *Nihil sine parabolis loquebatur.* De ipso illud Psalmi: *Aperiam in parabolis os meum.* Dein, exploratis communibus causis, non procul meo iudicio diuagabimur, priusquam in expositionem inferamus pedem, inquirendo quam earum motus Redemptor noster, vltus sit hac de filio prodigo; & quisnam potissimus fuerit eius scopus. Quaestiones istae non curiosae sunt, sed certè necessariae ad maiorem intellectum omnium partium nostri textus. Deprehensio autem scopi, facile in eum dirigemus tela nostrae

Propositio concionis.

Marc. 4. Psal. 77.

expositionis, tanta peritia, Deo fauente, ut non proprii conceptus sed purè Euagelij expositores dicamur. Quocirca, quicumq; decreuit animo carpere fructum ex his futuris nostris concionibus super ea re, hunc rogo attentum esse ad hanc partem præ omnibus; à quâ pedit plenarius intellectus aliarum, utiq; clari referendis visceribus & adytis nostri textus, Dicamus itaque aperitè:

Parabolas
cur utamur.

Hugo Cardin. in
Euan. i. an-
g. breuis-
simè sex.

Nicol. Go-
non. pas-
cissimis
comment.
in cap. 13.
Matth.

Ad
strandū.

B. Iona-
siana lo-
an. Euan-
g. l. scri-
bens.

D. Hier-
in 2. c. ad
Galat.

Notiorib.
ignota
discuntur.

Quare communiter receptus sit parabolarum & comparationum usus? Huius quæstionis proferunt alii tres, alii sex, septem alii rationes, easque sine fundamento villo, vel sane infirmo. Nos, etsi pigmæi collati ad gigantes illos & insignes viros, nihilominus ut naui sublatis in humeros gigantum, procul magis prospiciunt quam gigantes ipsi, à quibus deferuntur: ita nos ope fulti virorum illustrium qui priscis claruerunt seculis, iungentes ingenioli modulorum, quod à Deo collatum est, speramus remotiora rimari, adferreque rationes solidiori innixas basi, adiungendo pusillitatem nostram sublimitati gigantum maiorum nostrorum. *Facile est inuentis addere. Super senes intellexi.*

Itaque potissima causa binæ, ob quas Christus grauissimæque quique parabolis utuntur, ferme è deametro pugnant. Proferuntur siquidem nonnunquam quasi ad subtractionem veli seu inuolucri à re abstrusa & occulta ex se, quo facilius eius natura queat cognosci. Cum enim ea sit natura hominum constitutio (teste Philosopho) ut minus nota, & à sensu magis remota addiscant per notiora, assumuntur plerumque parabole à rebus cognitissimis, ut in incognitorum cognitionem deueniantur. ut qui vultum, habitum, physiognomiam Christi exponere cuperent ei qui nunquam Christum vidit, vidisset autem S. Iacobum Minorem Apostolum, qui fertur per omnia simillimus Christo, in hunc modum effaretur: ut S. Iacobus quem vidisti, talis erat habitu corporis, talis ductu oris, colore, aspectu, gressu, statura &c. talis fuit & Redemptor: qui S. Iacobum vidit, Redemptorem & vidit. Hoc dicendi genere ignotum per notius fit manifestum, utque comprehendere nequimus res merè spirituales, sine imaginatione similitudinis cuiusdam inter ipsas & corporeas; hinc ad in-

intellectum diuinorum assumuntur corporea; vt *Qui vnā*
morit ambas nouerit. Id est quod intendit S. Paulus: *In Terent. in*
uisibilia Dei à creatura mundi per ea qua facta sunt intel. prol. Aud.
lecta conspiciuntur. Ac omnis notitia quam de cælesti- 1. Phil. 2.
 bus adipisci possumus via naturali, procedit à phan-
 tasmatibus & ideis formatis in intellectu nostro super
 protoplastico sensibilem; & intellectio nostra stipatur
 imaginationib. desumptis à rebus corporeis, iuxta
 Philosophorum beneplacitum: *Comprehensionem fa- Cic. l. 1.*
ctam sensibus natura quasi normā scientia & principium cad. qq.
sui dedit, unde postea notiones rerum in animis imprime-
rentur, aiebat Zeno apud Ciceronem. Aristoteles: *Ne-*
cesse est quemcumq; intelligentem phantasmatum speculari.
 Et Plato ipse sensus nominauit mentis internuntios,
 quasiq; satellites ac duces ad veritatem. Aristoteles
 aiebat ei necessariò aliquam scientiam deturā, cui
 sensum aliquem à primo ortu natura denegasset. Sunt *Arist. 3. de*
 enim sensibilia quasi duces à quibus manu ducimur in *anima.*
 motionē inuisibilem. *Prius quod corporale, deinde quod*
spiritalis; nec enim Angeli sumus, qui inuisibilia capi-
 mus sine adminiculo imaginationis corporeorum.
 Igitur exploratā habens Deus indigestam molem no-
 stram, *Dominus cognouit figmentum nostrum;* utique i-
 psius auctor & color, sciēs etiam animi nostri retulanti-
 aciem, quid ageret? vt peritus præceptor docens disci-
 pulum verbotenus alphabetum Græcum vel Hebrai-
 cum, ac dicens huius aut illius figurę esse, huic protra-
 ctam sursum, isti infermè lineolam vel apicem apposi-
 tum, si aduertit haud facillè comprehendi quod sim-
 pliciter ore proponit, characterum figuras ducit in
 pariete aut tabula. Siue, quemadmodum chara parēs
 cernens natum non capere quæ dicit si vsitato loqua-
 tur idiomate, quo se intelligendam præbeat, repue-
 rascit in filio balbutiens ruditer. Ita Redemptor noster,
 à summo calorū culmine in hæc ima descēdens doctur-
 us humanū genus cælestia, transcēdentia certè audi-
 torū captū, ceu pæceptor industri⁹ ea ad viuū expressit:
 & tanq̄ parens mitis blādave imbecillitati nostræ cō-
 descēdens intelligenda pponit parabolis & compara-

tionib. excerptis à terrenis, nonnullâ cælestium refe-
rentibus speciem. Dicitio quoq; Græca *ἡγέδα*, inter
Luca 10. alia significat *accommodo me, indulgeo.* Expressere vo-
Matt. 25. lens miseram naturę humanę per peccatum conditio-
Luc. 19. nem, dicit hominem quendam iter agentem incidisse
Sic Greg. in latrones, qui plagis vndique confectum & liuidum
hom. 9. in abeuntes reliquerunt semimortuum. Erudiens nos, vt
Euang. prouidẽ vtendum sit a Deo acceptis gratiis & donis,
Thom. p. adducit parabolam viri nobilis, qui profectonem pa-
19. ar. 9. rans in regionem longinquam distribuit seruis bona
in corpore. sua dispensanda, ac rediens muneribus auxit qui in cõ-
creditis lucrum fecerant; acriter autẽ increpauit eum
qui talentum acceptum in visceribus recondiderat ter-
ræ. Quæ omnes & similes similitudines ad hoc insti-
tutæ sunt, vt rem minus notam manifestius demon-
strent. Porro hæc nostra ratio fulcitur placitis sacro-
rum Doctõrũ S. Dionysii Areopagitæ, S. Ioãnis Chry-
sostomi, S. Gregorii, & S. Hilarii.

De diui-
nis nomi-
nib.
Forte me-
lius
* serò sũt.

D. Dionysius: *Quia imbecilles intellectus humani o-
culi diuini luminis radium ferre non valent, si non quali-
cumq; nubecula obumbrentur, * verè sunt vel anima si-
militudinum.*

D. Chrysostomus: *vt tenacius qua dicuntur memoria
Tom. 2. commẽdari possint, & expressior propter similitudines ser-
hom. 45. mores ipsas ante oculos apponat, qui dicendi modus etiam
in 12. cap. Prophetis tritus est.*

D. Hieronymus: *familiares est Syris & maximè Pa-
Tom. 9. l. lestinis ad omnem sermonem suum parabolas iungere, vt
3. comm. quod per simplex præceptum teneri ab auditoribus non po-
in cap. 18. test, per similitudinem exempla q; teneatur. Et alibi: More
Matth. prouidentia sue Dominus parabolas proponit, vt qui cale-
stia capere non poterat, per similitudines terrenas audita
percipere potuissent.*

D. Hilarius: *Corporalium rerum modo Deus loquitur,
6. & 12. da vt ad excellẽciam diuinarum rerum per corporalia homi-
Trinit. nes attollat.*

D. Gregorius: *Calorum regnum fratres, idcirco torre-
homil. 11. nis rebus simile dicitur, vt ex his, qua animus nouit, sur-
in Euang. gat ad incognita, qua non nouit, quatenus exemplo visibi-
lium*

lium se ad inuisibilia rapiat.

Haymo sermone de debitore decem millium talentorum suffragatur.

Dicam nunc adhæc obiter in encomium nostri Seruatoris, & confutionem pudoremq; quorundam concionatoriorum, qui ad instar aquilæ summorū montium cacumina volatu superantes, & in pulpitis materiam diuinam magis quam humanam inflato turgentiq; stylo agitant, dedignantur enormem celsitudinem suorum discursuum paulò remittere, appetentes potius admirationi esse, quam populi consulere salutis. Relucet itaque mira Christi prudentia, in eo quod se facilem præbuerit in suis monitis; quæ quidem facilitas argumentum est probabile prudentiæ, probatum testimonio prudentis Salomonis, qui ait: *Doctrina prudentium facilis*. Ac, vt verum fateor, quid prodest, inquit S. Augustinus in eum locum, clavis aurea, si quod volumus non aperiat? Ipsius quoque resplendet bonitas, quod haud auersus sit docere rudi humilique stylo ineptos ad celsitudinem diuinorū mysteriorum suorum, ab agris, vineis, à ludis puerorū sumpta parabola; cuius vestigia tenuit quoq; S. Paulus, se debitorem dicens sapientibus & insipientibus, magnis, & paruis, aliis vt lac præberet, vt alios solidiori cibo pasceret. *Sapientibus & insipientibus debitor sum*. Quicumque igitur Christi Domini discipulorumque eius vestigia tutò sectari auet, discursus suos & eorum ornatum componat ad auditorum captum, sapientibus ferculum conueniens apponendo conditum sublimi egregioq; stylo; idiotis cibum proprium, scitè loquendo inter eos, qui inde fructum colligunt; vulgariter, iis qui nec capiunt, neq; commodum eliciunt ex affectatis sermonis phaleris. *Scena ac tempore seruiendum*. Alioqui, si de sublimibus, graui, comproque verborum ornatu coram rudiorib; oratio dicatur, fuerit panem nauticum porrigere edentulo; instruere thoraci chalybæo, & claua prægraui eum, qui præ pondere nimio jis nequit uti; imponere pusillo Dauidi omnis generis armaturam impropriam, sed proceræ staturæ viris

Sublimis
pro con-
cione tra-
ctare non
expedit.

Prov. 14.

Rom. 1.

accommodam; quæ magis impedimento esset quam auxilio, prosternendo enormi monstro Goliath Non

1. *Ceg. 17.* *possum. ait, non possum sic armatus incedere, quia non visum habeo*

Virg. 5.
Æneid.

Dareti castus Entelli

Nostra Dares hac Troius arma recusat.

Et uti legere & non intelligere, ita audire & non capere, est negligere, est aerem verberare, in vndis scribere, super arenam ædificare. utitur porrò Dominus facili similitudine, ut auditoribus condescendat. Quapropter parabolas & comparationes meritò dicemus intellectus humani perspicilla, quorù adminiculo legit & voluit tenuissimos characteres arcanorù diuinorù.

2.
Ad obse-
randum.

Altera ratio vsus parabolarum directè opponitur primæ: namque prior asserit institutas ad illustrationem obscurorum; posterior tenet ad vmbra & tenebris inuoluendum, quæ nolumus omnibus nota & aperta; possunt tamen comprehendi à sapientiorib & amicis.

Matt. 7.

Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, & canes conuersi dirumpant vos. Tale fuit quondã factum Tarquinii Superbi parabolicum, de quo supra. Tales sunt plerumq; epistolæ quædam dolis & stratagematibus bellicis refertæ, quæ eo modo componuntur & conscribuntur, ut à solis amicis & notis intelligi queant. Huiusmodi nota instructæ sunt res summæ Regù, quas decet celari & contegi (*Sacramentum Regis abscondere bonum est*) ne exteri; quin & domestici earum assequantur notionem; cum sit consilium (inquirente Platone) non modò sacramentum, sed & quod mereatur latere: ut appositè subinsinuabant Romani sepe-

Plut. rom.
1. vit. in
Rom.

lientes aram idoli *Consus*, quem præsidem consiliis & Deum pro solita sua idololatria rebantur. Ita Christus utebatur interdum sermone parabolico, ut sincerioribus amicis cordis sui arcana panderet, occultaret autem eorum cognitione indignis. Quam rationem desumimus ex S. Ambrosio, qui in Pl. 43 scribens, nostræ positioni per omnia consonat: *Dominus, inquit, in parabola Iudæis loquebatur, ut imperiti non intelligerent, in-*
uolle.

intelligerent sapientes.

D. Augustin. tom. 4. lib. quæst. ex Matth. c. 14. subin-
 sinuat per obscuritates parabolârû quibusdam Iudæis
 occultatas salubriter sententias Domini. Clemens A-
 lexandrinus l. 6. Stromatum: *Ne omnibus quidem con-
 ueniret hominibus intelligere, ne laderentur aliter acci-
 pientes ea quæ à S. Spiritu dicta sunt salutariter.*

D. Thom. p. 1. q. 1. a. 9. ad 2. Ad exercitium studioso-
 rum, & contra irrisiones infidelium ait, vtilis occupa-
 tiones, quæ sunt per figuras. Imò hæc ipsa est ratio i-
 plius Redemptoris dicentis ad Discipulos: *Vobis datû* *Marc. 4.*
est nosse mysterium regni Dei; illis autem qui foris sunt, o-
mnia sunt in parabolis, ut videntes videant & non vide-
ant, & audientes audiant, & non intelligant. Natura abs-
 condit aurum, argentum, & quodcumq; earum in vis-
 ceribus terræ, ideoq; pretiosa. Ac si diceret: Ne cõtin-
 gat spargi margaritas ante porcos; aut dari sanctû ca-
 nibus; ne pandantur indignis arcana mea, inuoluo &
 contego parabolis: quarum certè aliquæ sunt tanquã
 larua, simulata persona, fucus quo incognitus reddi-
 tur quis, vbi, quando, quibus videbitur. Maneat ergo
 firmum excogitatas etiam parabolâs ut occultarèt ar-
 cana, eademq; referarent, quibus solum videbitur no-
 bis. Nunc pergamus ad rationem tertiam perelegan- *D. Aug.*
 tem & propriam, mutuata à D. Augustino, libris de *tom. 3. l. 2.*
 Doctrina Christiana. Ast quæ ipsa? *de doct.*

Magnificè, inquit, & salubriter Sp. sanctus ita scriptu- *Christ. c.*
ras sanctas modificalit, ut locis apertioribus fami occurre. 6.
rei, obscurioribus autem fastidia detergeret. In comperto 3:
 est, quod libentius intelligamus, dicta per similitudi- *Ad deter-*
 nem, quam alia: & quæ multo labore quæruntur, in- *gendum*
 uenta nescio quid voluptatis magis adferant. Quod *fastidiû.*
 & in temporariis experimento comprobatur; quæ e-
 nim multo labore & sudore acquiruntur domus & præ-
 dia, chariora sunt; plurisq; ducimus, quam quæ à ma-
 ioribus successione ad nos sunt deuoluta, aut ab exte-
 ris munifica liberalitate sunt donata.

Plato Dialogo 1. de Rep. vel de iusto, idem censet de
 diuitiis acquisitis, & de poematis à nobis compositis,
 & de

& de filiis quos quis genuit. Reges quoque communiter munitiones & arces armorum suorum præstantia subiectas pluris faciunt: nobilis ferinam suo labore captam: miles spolia vi & armis detracta plus æstimat, quæ quæ ab ignauo abiectis armis obrinuit. Matres videntur amore singulari ferri in proles, in quarum enixu acriores partus pertulerunt dolores. Igitur loquutus est aliquando Sp. sanctus parabolicè, veritatè implicando nubibus densis, vt pluris duceremus veritatem erutam è medio tenebrarum acie & sudore ingenii nostri. vtque propulsaret à nobis stuporem & ignauiam mentis, qui gigni solet triuialibus & manifestis, voluit mysteria sua & arcana inuoluta parabolis, & dicendi modis haud vsitatis. vt enim parum defudatur in manifestorum indagacione, quin dormiretur potius, quia aculeo carent: ita ex opposito in rebus obscuris angimur & cruciamur in mysterii inuestigacione: siquidem natura nostra sciendi & discendi percipida (vt liquet ex prima muliere, quæ, suadente Diabolo futurum vtrumque vt Dii scientes bonum & malum; discruciatâ hoc discendi desiderio in fructu veritatis prorupit) densitatis inuolucris stimulat. ceu calcaribus:

*Persius
Sat. yr. 5.*

— tibi dulcis amice
Ostendisse iuuat, pulsam dignoscere cantus,
Quid solidum crepet, & picta rectoria lingua.

Ibidem post:

Te nocturnis iuuat impallescere chartis.

Confluat numerosus populus in forum, ac inter cæteros sint tres quatuorve laruati vt à nemine dignosci queant facilè; nunquid spectatorum plurimorum oculi sic laruis sunt affixi, vt in alium quempiam deflectatur minimè; amplius, inquirunt ab his & illis, quis hæc hic, & quis iste? Eodem modo parabola & phrasæ obscuræ intertextæ locis multis apertis sacra scripturæ, ad iastar personarum prouocant in se adstantium oculos; cupiditatè accendunt vt inquiratur, quid sibi velit, quid contineant, quod sacramentum suis intricatis sermonibus claudant. Sic Apostolis, audita
inter

inter cetera parabola factoris, cuius semen iactum partim scugiferum, partim instugiferum fuerat, non fuit satis eam comprehendisse suo modo, sed secedentes interrogabant dominum de significato parabola. *Interrogabant autem eum discipuli eius, quae esset haec parabola.* *Matt. 13. Marc. 4. Luca 8.* Ne dixerimus imò ne cogitemus parabolas, & inuitatos decendi modos sparios passim in vberimo sacrae paginae agro vanos; sed cum D. Augustino dicamus *salubriter, salubriter* factum, ut maiori in pretio habeatur veritas anxie inuenta, & acius inflammaremur ad eiusdem scrutationem. Dicamus cum eodem Doctore, *Magnificè, magnificè*, ad locupletandam sacre scripturae veritatem, & suo decenti decore illustrandam. *D. Chryf. tom. 2. bñ.* At quis ille decor? Qualis confectur diadematis regis auro grauibus; quibus (etsi aurum per se summè præstet) inseruntur vniones & margaritæ; utq; ornatus ornatui addatur, insculpuntur mira arte figurae & formæ insignes. *45. in c. 12. Matth. D. Thom. par. 1. q. 1. ar. 9. ad 2.* Qualis holeromallis & holosericeis vestibus apponitur; quæ etsi per se sunt splendida, limbis & intexturis aureis splendidiore redduntur. *Murenu las aureas faciemus tibi, vermiculatas argento.* Quis decor? Qualis margaritis crystallo inclusis; per quam si splendorem suum diffundant illæ, accipiunt ab hac noui splendoris plus quam regum. Quis decor? Qualem scitus sartor tribuit multo sub holoserico discisso, clauso, cuius multitudi floccos per incisuras miro artificio educit. Parabola, egregium egregiae veritatis operculum interseruntur sacris litteris *magnificè*, inquit S. Augustinus. Sed quorsum & salubriter nobis, & magnificè scripturis esse disunctim prædico? Simul salus nostra est & magnificentia sparsisse parabolas. Salus est vocatorum ad conuiuium si cuncta fercula fuerint optima; magnificentia, quod saecaro, exquisitisque condimentis intincta. Omnis euidentis veritas scripturarum præstantissimum est ferculum, ast reficiendis famelicis: parabolicae & figuratae obsonium sunt ad splendorem vocantis, & vocatorum detergendam nauseam. *Condi- menta etenim, lardo transiuxiones, opipara, embam- mata,*

mata, & alia id genus ordinantur ad appetitus excitacionem, vnaque testantur munificentiam & magnificenciam decentem hospitis nostri. Quis deinde non fateatur lubens eandem cantionem eodem tono, eadem voce crebro emodulatam offendere aures; & varietatem vocum harmonicam, tonos diuersos, frequentamenta vocis scita, consonantiam discordi symphonia sic audientem dimulcere vt capistratus videatur, aut auribus affixus ligno, vt dimoueri nequeat? Si scriptura sacra omni in loco clara esset & aperta, communi idiomate & omnibus noto contexta absq; parabolis, reficeret quidem, at famelicos, & bono animo accedentes: fastidium vero pareret appropinquantibus sine appetentia, iam satiatis, inflatis, vino madidis; condimento eloquentiae & sapientiae mundanae saturis; cuiusmodi olim S. Augustinus ante suam conuersionem

Aug. l. 3. Esset etiam musa concinna & iucunda, sed semper vna, sine frequentamentis, suppressione, mutatione vocis; cuiusmodi tedium pariunt; & vacuū in sua musica musicū proclamant. Quam molestiam procul vt pelleret animis lectorum spiritus S. simulq; euinceret scripturae sacrae opulentas gazas, cibo veritatis superdecit parabolis, vt suauiore emodulationem salubrium monitorum efficeret, ditauit parabolis & sermonibus figuratis, ceu nouis concentibus, nouis frequentamentis, nouis alternationibus & partibus. verum enim uero nolimus ex hoc notari eam splendoris, mollitiei,

Aug. l. 4. deliciarum vitiosarum, vti prophana scripta, quia hoc compto ornatu splendet, quemadmodum omni alio

Christ. c. decore & apparatu eloquentiae, quem S. Augustinus

67. tom. 3. dicit monstrari posse, sequutus S. Ambrosium, qui ex

Amb. l. 8. scriptura artem bene dicendi hauriam adstruit; horum enim & illius scopus longe diuersus est. Prophani sectantur ornatum ad ostentationem & gloriam, quomodo pauca caudam agit in rotam: scriptura sacra secus

epist. 63. multo. Prophani eloquentia vtuntur & anxie ambiunt eam ceu pellicem, gestu & habitu corporis affectatis,

gressu

gressu artificiosè composito, qualis erat filiis Syon, te-
 stante Isaiâ, vultu mutato, coma adulterata, quo im-
 puritatem suam tam charè quâ fraudulenter diuèdat. *Isa. 52*
 Ut autem virgo prudens & modesta, contèta mûneri-
 bus & specie cælitus acceptis, non erubescit colorem,
 aut formam non adeò splendidam, neq; fuerit sibi spe-
 ciem quærit: non abscondit quoq; q; decorum gratia
 cælestis cõtulit, formosam faciem qualis est ex-
 donit visendam; non quærit laruas, & nescio quas la-
 tebras, induitur honestis, quales à parente accepit; nō
 quærit ex iis gloriam, non ostentationem, ne frequen-
 tantibus patris aulam tēdio sit & fastidio: sic scriptura
 sacra à Deo (scriptorū eius articulos dirigente) acce-
 pit figuras egregias, inter alias multas, vtrumque sim-
 plices, vti parent; non erubescit simplicitatem suam;
 nihilominus habitum & ductum oris speciosum non
 dissimulat, non quærit latibula forte; non vt glorie-
 tur, sed ne fastidiat frequentare cupientes Dei nostri
 mysteria. vnde infertur directè, quemcumque munus
 docendi profitentem, instrumento aut linguæ aut ca-
 lami, haud perperam in suis discursibus insignes exa-
 rare figuras, scitè loqui, si qua polleat gratia, modò nō
 ad ostentationē, sed vt documentis suis pondus addat,
 vt potioribus illecebris discētes alliciat, quo alacrius
 vitia addiscant. Medicina est, non vana gloria: medi-
 corum more est pillulas amaras melle oblinire, aloes
 saccharo obducere; quo subueniri queat ægro fastidiē-
 ti, qui alioqui ne quidem attingeret. A diuagatione ad
 viam rememus, concludamusq; parabolas, omnemq;
 alium apparatus inferrum *magnificè*, ad adaugendū ce-
 raria scripturæ, ne vilipendatur; vt nobis sit salubrior
 quo sapidior, vti dicebat D. Augustinus supra; vtq; in-
 citaremur ad eam perferendum auidius, vt aiunt S.
 Joannes Chryostomus & Isidorus.

Substantialiter utimur parabola, vt auditorem ex- Chryst. 1. in 1. q. 2.
 citemus, quoniam facilitas ad socordiam & negligē-
 tiam adducit. Et hoc sine vsus est quandoque Dominus
 Christus.

Isidorus He, atq; alia tropica loquutiones ad ea que intelligenda
de meta- sunt propterea figuratis amictibus obteguntur, vt sensum
phoris. legentis exerceant, & ne nuda atq; in promptu posita vile-
 scant.

1 p. q. 1. ar. Et D. Thomas, ad exercitium studioforum ait vti-
 9. ad 2. les occultationes quæ sunt per figuras.

Ad quintam mox transuolabimus, cito pede percur-
 4. suri quartam, quæ desumpta ex D. Chrysostomo in
Ad iuuā- Matthæum, dicente compositas parabolas & compa-
dam me- rationes, vt tenacius memoriæ commendari possint qua
moriam. dicuntur &c. Quæ ratio suo ingenio digna est; siqui-
 dem experimur auditores frequenter obliuisci cito re-
 rum sublimium; quæ superiacta alioqui similitudine
 firmiter inhiærent animis, nec vnquam excidunt. Quo-
 circa similitudines dixerim quasi memoriæ iuuamina;
 medicamina confortantia stomachum animi; quo ci-
 bos salubres non reiiciat sed retineat: qui (haud secus
 quam corporei nihil quicquam profunt comesti, nisi
 stomacho contineantur) vix quicquam proficiunt ad-
 missi in animum, ni firma retineantur memoria. Hanc
 rationē ludens cursim pertranso, quo de quinta, quæ
 magis ad rem mihi videtur, fasius concedatur dicere.
 Edisseramus itaque cur viri graues quandoque assu-
 mant parabolas.

5. Aliquando (vt mea fert sententiā) ad agitandum li-
Ad circū- tem ea prudentia, vt obtineri queat decretū & senten-
ueniendū. tia pro voto, ab eius ore, quæ reum euincere volumus,
 aut quæ minus causæ nostræ suffragari præsumimus:
 & vt veritas, quæ nudata, & ex se aspera est & aculeata,
 melle obducta, & verborum lenocinio contexta, non
 sit odiosa ei, ad quem ipsam dirigere intendimus.

2. Reg. 14. Hoc modo & in hunc finem se habuit mulier The-
 cuitis consilio ducis Moab, vt Dauidis iram in Absa-
 lon temperaret. Hæc egregiè compta scite quæ instru-
 cta à Ioab, accedit vultu flebili, habitu lugubri, proci-
 dit ad pedes Maiestatis Regiæ, & exclamat: Setua me
 Rex. Ait ad eam Rex: Quid causæ habes? Quæ
 respondit: Heu mulier vidua ego sum: mortuus enim
 est vir meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii, qui rixati
 sunt

sunt aduersum se in agro, nullusq; erat qui eos prohibere posset, & percussit alter alterum, & interfecit eum. Ad complementum porro ærumnarum mearum ecce consurgens vniuersa cognatio aduersum ancillam tuam dicit. Trade eum, qui percussit fratrem suum, vt occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus heredem, & querunt extinguere scintillam meam quæ relicta est, vt non supersit viro meo nomen & reliquæ super terram. Quare ò Rex, supplex nunc prouoluta rogo, vt in me sit iniquitas; tantummodo cognationis totius favore filius nō tollatur mihi. Tota hæc oratio parabola erat, eaque agebatur Absalonis causa ad obtinendum a Rege, patre & parte aduersa, super cæde Ammon fratris iudicium placidum, ab ipsius ore manas qui minus à partibus Absalonis stabat. Liquet ex textus decursu, qui habet quod respondente Rege ne capillum decisurum è capite filii eius in terram, obtenta licentia prosequendi sermonem captum, sic subiunxit: Quare, ò Rex, cogitasti huiusmodi rem contra populum Dei; & non reducat ei eictum suum? Omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non reuertuntur. Nec vult Deus perire animam sed retractat, cogitans ne penitus pereat qui abiectus est. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meum Regem verbum hoc presente populo. Et dixit ancilla tua: Loquar ad Regem, si quo modo faciat Rex verbum ancillæ suæ. Et audiuit Rex vt liberaret ancillam suam de manu omnium qui volebant de manu Domini delere me & filium meum simul. Dicat ergo ancilla tua vt fiat verbum Domini mei Regis. Audiens verò Rex de Absalone eam loqui, non de filio suo, auscultavit reditum Absaloni, nolens rigidior haberi in natum, quam fuerat in exterum.

An nō in eundem finem, coram eodem Rege aliam *2. Reg. 14.* assumpsit parabolam antonomasticè in signum Nathan Propheta, cum sceleris argueret, & Rege sua damnauit sententia? Duo viri ò Rex, inquit, erant in ciuitate vna, vnus diues, & alter pauper. Diues habebat oues & boues plurimos valde; pauper autem nihil habebat

D omni

omnino præter ouem unam paruulam quam emerat
& nutrierat, & creuerat apud eum cum filijs eius simul
de pane illius comedens, & de calice eius bibens, & in
sinu illius dormiens, eratque illi sicut filia. Cum au-
tem peregrinus quodam venisset ad diuitem, parem
ille lumere de ouibus & bobus suis, vt exhiberet con-
uiuium peregrino illi qui venerat ad se, tulit ouem viri
pauperis, & præparauit cibos homini qui venerat ad
se. Fungebat autem vates parabolam quo securus re-
dargueret homicidij & adulterij crimina, & ab ipsius
Regis ore sententiam eliceret (vti perspicuum est ijs qui
aliquando Regum libros voluerunt.) Irato namque meri-
to Rege ex relatione tanta atrocis flagitij, dicenteque,
Viuat Dominus, quonia filius mortis est qui fecit hoc.
Ouem reddet in quadruplum, eo quod fecerit verbum hoc
& non pepercerit; mox subsumpsit Propheta: Tu es il-
le vir o Rex. Hæc dicit Dominus Deus Israel: Ego vnaui
te Regem super Israel, & ego erui te de manu Saul, & dedi
tibi domum Domini tui, & uxores Domini tui in sinu
tuo, dedique tibi domum Israel & Juda, & si paru-
la sunt ista, adijciam tibi multo maiora. Quare ergo con-
tempnisti verbum Domini, vt faceres malum in con-
spectu meo? Vriam Herthæum percussisti gladio, & ux-
orem illius accepisti in uxorem tibi, & interfecisti eum
gladio filiorum Ammō. Quamobrem non recedet gla-
dius de domo tua vsque in sempiternum, eo quod deipe-
xeris me, & tuleris uxorem Vriæ Herthæi, vt esset vxor
tua. Ac si diceret: Justam pronuntiaſti ſententiã in eũ
qui modo præfato hospite exceperat suum: ipse laute
excepisti concupiscentiam tuam ferocem & peregrinam,
hoc & simili modo: proprio igitur iudicio dignus es ta-
li supplicio; sicque Rex suo ipse damnauit iudicio Re-
gem.

Luc. 7.

In hunc ipsum finem videtur producta illa de duo-
bus debitoribus vni creditori, quam Seruator appo-
suit Simoni Pharisæo apud ipsum conuiuans ferculi
loco.

Matt. 21.

Ferme in eundem scopum collimabatur illa de a-
gricolis caecis, seruis, & hæredibus; & aliis compluribus

textui Euāgelico insertæ, quas ad præsens nõ attingo, ne numeroia congerire rerum eiusdem generis vobis sim grauis. Veruntamen notate obiter, vt sacra scriptura sit verus prudentiæ abacus: vt modum doceat arguendi quandoque peccatores, & appositè conuincendi proprio ipsorū ore, feliciter circumueniendi & fallendi his & similibus parabolis. Quæ prudentia nūquā disceitur discretius, & inoffenso magis pede quam sacris litteris.

Supereſt nunc agere de noſtrarum cauſa vltima, ob quam vteretur parabolis Chriſtus, vt porro ſcopū attingamus, ſciendū primò vſitatū quondā doctioribus Chædæorū, Aegyptiorū, Aſſyriorum, Arabū, Palæſtinariorū, ad quemque ſermonem miſcere parabolās, ſignanter autē Palæſthinis, qui ad ſingula quæque (teſtate Hieronymo) iſs vtebantur familiaris. Redemptor porro noſter, abyſſus immenſa ſapientiæ, a qua manant exigui riuuli noſtri, vt ſe recepto mori Palæſtinæ cōformē præberet, parabolis vtebatur vt Palæſthinis, ad quos crebriores habebat conciones: parabolis, inquā, aptiſſimis captui cuiuſq;. Atat, o Auditores, quiſnam ille, qui tam vulgariſer, tam ruditer pro concione orabat? Ieſus Chriſtus verus noſter Deus, omniū facundiorū facū diſſimus, ille ipſe qui linguas infantū facit diſertas. Nos autem o humillimam Dei bonitatē! o arrogantiam & inexcusablem hominum ſublimitatem! conclamo ruruſ ad atma, & repētina incurſione ad orior vermiculos noſtrorum terræ celſitudinē, homunciones, cubitales noſtros, quorum linguæ tamen ſi diſertiſſimæ, balbutiūt, glutine viſcoque vinctæ ſunt, & inexpeditæ, collatæ ad Chriſtum Ieſum; nos, inquā, ſemper & vbique contendimus ingenij noſtri aciem; linguæ expeditam volubilitatem crepantibus comonſtrare buccis; non reſpicientes coram quibus cōcionem habeamus, barbaris nec ne. Vt exiguū illud, quod habemus, artis & gratiæ, propalemus, vbique æqualiter ſectamur ſubtilia, ornatū ſermonis, quocūq; idiomate oremus. O vt multò te habes humilius bonē Ieſu, Eccleſiaſtes vore; huc infernè miſſus à Patre,

6.
Ad cōſol.
mar. dicit
ſe mo
ri recepto
regionis.
Hier 10. 9.
l. 3. com
ment in
Mat. 6. 1. 24

condescendens omnibus facillimè? O Domine, clama, clama ne cesses, superintona dicens cordi meo, & cordi mihi similia; clama Domine clama: filii hominum vsquequo graui corde? vt quid tam perditè diligitis vanitatem, & dicèdi phaleras? Discite à me, discite à p̄ceptore vestro, quia mitis sum & humilis corde, effectū & te probans, ruditer loquendo rudibus loco & tempore oportunis; sapientioribus discretius. Tange Domine, tange corda tumentia eloquētię ventro, & coge, vt in re hac tam necessaria teneant humilitatis tuę vestigia. Me hercle, vos qui tanto cum fastu vultis haberi oratores compluti, sed non compluti, vtique qui scopum non attingitis, satis superq̄; probatum relinquitis, vos magis pro gloria certare, quam conuersioni sceleratorum studere, non discernentes quando & coram quibus sit subtilitate ingenii, & linguę expeditione agendum: quin monstratis vos ignorare bene dicendi modum, vtique qui non appositè ad persuadendum oratis; oraretis autem si sermonem vestrum adaptaretis ad captum auditorum; quo qui vsi sunt & vtuntur modo, certum duco, multas per ipsos Deo acquisitas & acquirendas animas. Æternūm vicitat veneranda canitie venerabilis Pater Jubilarius instituti sacri nostri, Prouincię Flandrię alumnus, P. Remigius de Gilio. Hic vbi summa cum laude Ecclesiasten egisset multo tempore apud gentes eloquio haud vulgariter pollentes; ætate grauis Namurcum missus, ad gentem non tam politulo eloquio claram, quam vrbani- tate & humanitate insignē, ita condescendit grossiori idiomati populi, vt missis cupediis, phalerisq̄; Gallorum, aut se scitè dicere arbitrantium, non vt ignarus; etenim frequenter inculcabat; hoc vel illo modo dicerem, ni vestrum excederet captum, sed æstuans desiderio studendi peccatoribus, charitable Namurcanis Namurcana apponebat. Deus bone, quos non referebat fructus! Quam vberem messem! Quam fecundam animarum collectam ruditas illa & sapiens simplicitas sermonis reuehebat in horrea Dei nostri! Possum testari auditorum ipsius in consistorio crebras la-

chrymas, utique testis oculatus; sciens ut gratus rudio-
 xi suo eloquio, remissus ad simplicitatem vsque con-
 gregationis haberetur; quem utique multa cum ad-
 miratione & voluptate audiui frequenter. Quapro-
 ter assero, quemcumque hac ratione ecclesiastæ mu-
 nus subeuntem, sit acer, sit candidus, sit leucopæatu^s
 & cinereus, nil refert, mihi admirationi esse, ceu nesci-
 torem ingenuum in agro dominico, & Iesu Christi
 imitatore; qui nonnunquam parabolas assumpsit,
 ut diceret de more recepto regionis, in qua prædica-
 bat.

Addi potest, & ad facilius persuadendum. Demo-
 sthenes ut persuadeat populo non dandos oratores
 Philippo, parabolam de lupis, de canibus & pastoribus
 proponit. Menenius Agrippa, ventris & cæterorū
 membrorum certamine proposito, sedat seditio-
 nem.

*Ad facili-
 us persua-
 dendum.*

En paucis, Auditores, sex nostras rationes vsus pa-
 rabolarum, quibus aliæ adiungerentur facile, ut au-
 tem quid in futurum referem, plures modo non con-
 geram. Prosequamur nunc ut spondimus.

Quam ob harum causam adduxit Dominus para-
 bolam, de filio prodigo; & quis potissimus huius dis-
 cursus scopus?

*Questio.
 Ob quam
 harū ra-
 tionum
 Christus
 proposuit
 parabolā
 de filio
 prodigo;
 & quis e-
 ius scopus.*

Dicenti, ut receptum Palæstinæ morem imitaretur,
 haud inficiabor. Et adstrucnti, ad opitulandum me-
 moriæ, concedo. Subscribo asseueranti ut decenter
 cohonestaret, & scite instrueret sermonem. Verū, saluo
 meliori iudicio, arbitrer tū parabolicè loquutum, ut
 redargueret Scribas & Phariseos murmuris in ipsum,
 ea prudentia, ut numerosus adstans populus reprehen-
 sionem non caperet; ne status & personæ redarguto-
 rum despicerentur; sufficienter nihilominus & acri-
 ter malum perstringēdo. vbi obseruabimus Christum
 liberè, & absque simulatione vitia increpassè, sed tan-
 ta discretionē, & lepore, ut summo perè (quantum res
 ferebat) fugeret infamiam, signanter curam anima-
 rum habentium, quales erant Scribæ, doctores, &
 Pharisei, temporum illorum religioni; exploratum

D) habens

habēs eorum dedecus esse potius heresiū seminarium,
 Contemptus bonę ipsorum doctrinę, originem potius
 quā simulū ad correctionē. Ideoque nō increpauit
 Dominus Aaronem coram, aut clam, ob reuerentiam
 dignitatis sacerdotij. Neque Christus acriter arguit
 Jannū synagogę principem incredulitatis, uti alias as-
 perē & ex repore increpauit patē Reguli incredulita-
 tē cuius filius iustificabatur Capharnai. Quo: sum? Nō
 alia sane de causa, quā ut doceat, qui habere se quis de-
 beat, quo honore, qua reuerentia erga sacerdotij ma-
 iestatem (tacet si nonnunquā offendat) & ut procul remo-
 uenda sit infamatio. Vnde summē demitor nescio quē
 salutulum audere de sacerdote colloquia miscere, in
 caupona, in mensa, in via, clā, palā eum dentibus lace-
 rare, etiā eius occultas fragilitates euulgare, quā si hū-
 iusmodi diffamationibus salutē quæreret animę suę;
 & totidem expiaret crimina sua, quot humeris sacri-
 fici imponit. O ut melius (quod & Christianum decet
 magis) illustratis ille Cæsar Constantinus Magnus, cu-
 ius aliquando hæc verba erant: Certē, si hi mei conspi-
 cerent oculi Episcopum, aut presbyterum, aut aliquē
 religionis habitu candidatum labi in aliquam forni-
 cationem, hanc meam chlamydem, ut celatē
 scelus, nec quoquam videretur, exuerem. O reueren-
 tiā dō decus verē Cæsareum, in sacerdotij fastigium!

Sozomenus Tripartitę historię, l. 2. cap. 2. *Constā-
 tinus Magnus susceptis libellis ipsi oblatis quibus alij alios
 accusabant: Hæc quidem accusationes inquit, tempus ha-
 bebunt proprium, id est diem magni iudicij; iudicem verō
 illum qui tūc futurus est omnes iudicare. Mihi ergo homi-
 ni constituto de huiusmodi rebus nō licet habere auditoriū
 sacerdotum, scilicet accusantium simul & accusatorum,
 quos minimē tales conuenit debere monstrari, qui iudican-
 tur ab alijs. & sic uniuscuiusque scripturam vacuare, &
 libellos iussit ardere.*

Cuius admirator & imitator patriarcha noster S.
 Franciscus, dicebat (notate quāso viri sancti egregiā
 lectionem paucis contentō; & in eius testamento præ-
 lectā). *Dominus dedit mihi & dat tantam fiduciam in
 sacer*

*Niceph. l.
 i cap. 16.
 Scriptu-
 ris d. 96.
 Amb. ep.
 74 ad Va-
 len Theo-
 dor. lib. 1.
 eccl. hist.
 p. 11.*

sacerdotibus, qui viuunt secundum formam sancta Romana Ecclesia, propter ordinē ipsorū, quod si me persequeretur, recurrere ad ipsos. Paulò post: ipsos & omnes alios volo timere, amare, & honorare sicut omnes alios volo timere, amare, & honorare sicut meos Dominos, nec volo in ipsis considerare peccatum, quia Domini mei sunt. Quid?

Tanti viri tantum deferent sacerdotio, vt ipse Cæsar aduertens peccatum, pallio suo illud contegat, ne patiam fiat: vir sanctus nec videre vult, nec vllatenus considerare, & sc̄x plebeorum, flagitiosorum impudenter ore sacrilego audeat diripere famam presbyterorum, eorum euulgando culpas? Quid dico culpas? Plerumque inaudita & incogitata. Sc̄isne tu quicumque eiusmodi delectaris, quid sit propatere sacerdotis occultū crimen, aut notorium refricare? Est apertè transgredi quartum Dei præceptum, quo iubetis honorare patrē & matrem, non solum qui corpore genuerunt te; sed & qui te regenerauerunt spiritu: non solum qui corpus pascunt, sed etiam qui animum alunt; eos, inquam, qui idem præstant animæ tuæ, quod parens corpori, nimirū sacerdotes: quin principes & rectores. Illudne honorare parentes in foro prædicare noxas occultas, inter priuatos parietes commissas; aut notas renouare? Quid magis contra quenquam, quam eius direpere famam? Non est illud exequi præceptum diuinum, sed directè se opponere ei, & quasi è diametro in prælium ire aduersus ipsum.

Arbitrarisne, quod vere Christianus sis, & persolueris præceptum de honorando Sacerdote, qui spiritalis tuus pater est, dum ipsum corrodis debitos ipsi honores auferendo? Absit.

Putasne huic præcepto morè gessisse Cham impium Noenatum, quando patrem ebrium & nudum ludibrijs excepit, *Et nuntians duobus fratribus suis foras?* Aut alios duos Sem & Iaphet, qui mox audito tristi illo nuntio festinarunt arrepto pallio incedentes retrogradè vt cooperirent nudatum, auertentes vultus, ne patris verenda viderent? Quis horum videtur Dei præcepto postea promulgato paruisset? Profectò derisor & propalator nuditatis paternæ

transgressus est illud; alij adimplerunt perfectè, ideo op-
 trum nullus irremuneratus fuit: optimus enim Pa-
 triarcha digesto mero excitatus & probe instructus
 super factio Châ fulminavit in eum maledictionem ri-
 gidâ, alijs duobus innumeris benedictionibus adau-
 ctis; Tu autè, sacrificorû detractor, haud inferior sce-
 lere Châ, quid minus quâ ipsum, promulgata per Mey-
 sen, confirmata in perpetuû per Iesum lege, te manere
 arbitraris? Nô aduertis, quod, dum ijs incêdis, stimu-
 lante damone eorû doctrinâ in contemptum adducas,
 & merû monitorû salutariû respuatur, quia propina-
 tû calice immûdo, turpi, infami, quale prædicas? Tol-
 latur deinceps ista trahendi litatoribus sacris libertas:
 tegatur potius dedecus (si quod adfit) cum Sem & Ia-
 phet; cum Constantino & S. Francisco, quin cum Iesu
 Christo, nostro & vestro communi Deo; quin in Scri-
 bas & Pharisæos instituturus sermonè, cum iure & au-
 thoritate posset, loquitur parabolicè, reprehensionè
 pallians, sic ut à fontibus percipiatur, a sequentibus se-
 turbis minimè, ne ideo venirent in contemptum. Ita-
 que hoc loco differebat parabolicè Christus, ut vela-
 ret & occultaret arcanum ijs, è quorum re non grat il-
 lud comprehendere.

*Vener Be-
 da. Levin.
 Caribus.
 Iansen. in
 concor. D.
 Calistus
 Placenti-
 mu.*

Dico deinde, ut enucleatius ostenderet Pharisæis &
 poiteris infelicitatè, miseriam, omnigenatâ crumna-
 rum gurgitem, in quem ipse se demergit, qui volu-
 tatur in ceno peccatorû suorû, misso Creatore: & uti
 docet haud vulgaris eruditionis Doctores, ut apertius
 demonstraret, quo applausu, qua benignitate, qua mi-
 sericordia pœnitentes recipiantur à Deo; quod gau-
 diû, quæ laetitia, quæ cōgratulatione mutua sit inter cœ-
 licolas, & habitatores Jerusalem cælestis redeûte pec-
 catore devio. Enimvero hæc parabola tam aptè colli-
 mata est, tam egregijs figuris referta, tã scite refert na-
 turâ peccatoris ex legis, mores pœnitentis, & alia mul-
 ta tã industriè, omnia tã cōcinne & gnauiter adaptata,
 ut videatur Christus Iesus hoc loco, supra quâ alias un-
 quâ in Euâgelio qualis sit voluisse exhibere, nimirum
 Deû; & ut talè, consciû inclinationû & morû cûctorû;
 seque

sequē oratorem & nuntium Patris aeterni, eloquentia verè diuina insignem. Nam, vti reor, huic parabolæ contulit energiam & euidentiā; eo artificio diduxit affectus, sermones, habitus, denique omnes circumstantias personarum, tam boni parentis, quam vtriusque nati, & cuius, cuius obsequio se tandem mancipauit prodigus, vt legendo totam setiem attentè, non videamur legere, sed magis ad oculos videre. Tanta ars in hanc parabolam inlumpra est, vt quemadmodum figurarum cōcinnitate & elegantia iudicabantur statim quæ è manibus Apellis prodierant, imagines, sic verissimè adstrui possit, nullum alium a Deo huius parabolæ authorem.

Quod si queratur vltterius, quare intentum parabola velarit, dicam postremò, vt prudenter implicaret Phariseos retribus sapientis parabolæ, & ab ipsis in seipsos, pro se, cause quæ suæ purgatione æquam extorqueret sententiā; quale quondam iudicium obtinuit Naathan Davidis ore in ipsum Dauidem. Ecce rationes, ob quas existimem Christum ita figurasse quod significatum volebat. Posthac apertè exprimam scopū, cuius gratia Christus orabat, hæc tenus vt cumque insinuarum, qui in omni parabola præ omnibus sedulo est indagandus.

D. Hieron. rom. 3. epist. ad Damasum: *In omnibus parabolis, quæ à Domino explicatæ non sunt, quam ob causam dictæ sint, solemus inquirere. Ita et in hac (prodigi) facere debemus.*

Finis itaq; & intentum Iesu Christi in tota hac parabola de prodigo, ex sententiâ eorum, qui meo iudicio eam meliùs exposuerunt, vt D. Ioannis Chrysostomi, Venerabilis Bedæ, & aliorum, alius non erat, quam vt purgaret se, & palam faceret Phariseis, quâ iniquè murmurarent, quod susciperet publicanos & peccatores, manducaret quæ cum eis, gaudius ipsorum conuersione. In cuius fidem, verba ipsa proferam D. Chrysostomi & Venerabilis Bedæ.

Ad insolentiam, ait, murmurantium Iudaorum aspicis, Dominus reprobabat eos.

D 3 Mur-

Parabola huius scopus secundum
D. Chry-
sost. hom.
de hac re.
Vener. Bedæ
to. 2. l. 4. c.
62. in
Luc. 15.
M. Ren.
Benedic.
Nicol.
Gouer. in
Ioan. Fer-
rus ser. 1.
de prodigo.

Murmurantibus de peccatorum susceptione Scribis, & Phariseis, tres ex ordine parabolas Dominus posuit; duabus primis quantum ipse cum Angelis de poenitentium salute gaudeat insinuans: tertia vero qua sequitur, non solum tantummodo suorumque gaudium demonstrans, sed & invidentium murmur reprehendens.

Vide Tolet. annot. in 15. cap. Ioan. Porro sciendum, quod et si parabola turgeat egestatis sententijs quasi vteram gestans, non tamen illae omnes sunt verus scopus eius, tamen ad eum referantur quo facilius attingatur; aut unica semper est finis eius. Exempli gratia; in quadam parabola S. Ioannis, illustris sententia est, Omnem palmitem non ferentem fructum boni operis, & non assurgentem ad libellam & normam mandatorum Dei, putandum à vite. Ista quoque notanda; etiam iustiores purgandos ut fructum plus afferant. Et illa non minus obseruanda, Palmitem non posse fructum ferre nisi manserit in vite, & per fidem se iunxerit Christo: non sunt tamen positiones istae & axiomata finis, in quem collimatur parabola; ille autem est, nimirum necessario adhaerendum Christo per fidem & dilectionem, ad fructificandum. Sic in hac, quam impressariarum tractamus, occurrunt insignes sententiae graues, & propositiones conspicuae, ut, quod liberi arbitrij substantia omnibus sit aequaliter collata, diuisit illis substantiam; quicunque à Deo recedit per peccatum, inops, & miser erit, frequenter quoad corpus & animam; estque voluptatum seruus & macipium, *Et ipse capit egero* &c. Recipit Deus peccatorem poenitentem; *Vidit illum pater. & cecidit super collum eius, & osculatus est eum*; aliaeque similes. Verum, haec omnes non sunt scopus eius, tamen tendant in eum, aut aliud; nimirum, Christum haud perperam suscipere peccatores & publicanos, ipsisque conuesci: imò è contra Phariseos grauiter delinquere obmurmurando. Est igitur hoc potissimum Christi intentum, purgare obiectum crimen, & obmurmurationem Phariseorum damnare. Tota autem series parabola potest paucis summariè colligi in hunc modum.

Omnis sententia in parabola non est eius finis.

Applicatio parabola de prodigo.

Amabo Pharisei, genitor se habens clementer ad

natum, quo modo recensui, qui post luxuriosam vitam ad meliorem frugem redit, peccatne? Haud dubie, non. Frater senior meritorie obgannit & succenset patri, quia blandè suscipit filium redeuntem? Profectò, non. Igitur, nullum in me delictum erit quod suscipit misericorditer penitentes publicanos, quos omnes ego genui, & vos impiè obloquimini. Atque si minutatim conscindere, & per partes partiri lubeat massam nostri textus, vt ex hinc liqueat peritia, hac ratione, fiet. Deliquit ne parens, cuius memini, obuiam festinans filio redeunti? Si dixeritis; reclamationis sensus communis. Si negaueritis, iam ore vestro absolutor, nec vsquam damnandus sum, quod occurram festinus filijs meis publicanis & peccatoribus penitentibus, paternè eos amplexans, & in oscula ruens. An arguendus pius pater, quia, diues cum esset, & panem abundè mercenarijs suppeditaret, filium nudum nouis à capite ad calcem vestiuit, viculum saginatum mactauit ad epulandum, ceterens signanter in extremis positum, vix panniculamentis & laceris tectum, fame, vt erat, pene enectum? Si afferueritis, vniuersus appellabit orbis; sin, insons eodem actio iudicor. Filius senior obloquens patri de amica illa susceptione laudandus ne venit? Nullatenus. Si iudicio vestro celebratur meritò parens, quia sic se habuit erga natum; qua fronte, qua imprudentia me iudicatis fontem, manducantem cum Publicanis & peccatoribus? vestro vos ore coarcto; & secundum constitutiones vestras iniusticiam vestram euincens, euidenter comprobo innocentiam meam. Quod ad figuras alias perpulchras, & mirum eloquentiæ respecta per textum nostrum artificium, cuncta exhibebuntur loco & tempore congruis, in decursu nostrarum concionum, Deo fauente. Pro nunc sit satis, crastina luce, dicemus, quis homo ille, duobus stipatus filijs, qui duo filij. Ad quod aspirantes, hodie mandemus memoriæ sex potissimas rationes vsus parabolarum, ob quas dici potest Christus composuisse hanc nostrâ; fuisseq; ipsi meditatam finem, probatam facere innocentiam suam

suam ex peccatorum receptione. Cæterum, rogo nunc simplex Dominum, me ea prudentia & discretione dignari, vt Iesu Christi exemplum sequutus, diserte coram doctioribus, & populariter in pondere & mensura, vbi tempus, locus, conuenientium simplicitas dictauerint, valeam sic orare, vt perirent omnes Deo lucrificiēs. Vobis verò Auditores, nullatenus memoria excidat, quæ Christus in honore habuerit animarum curam gerentes, vtque teneamur cuncti eos reuereri, non diffamare, eorum peccata non considerare; potius pro viribus contendamus ea occultare, animarum nostrarum velut parentum; quo declinemus non maledictionem Noe, & eius obtineamus benedictionem; sed magè fulgura & tonitrua maledictionum Dei nostri, & suscipiamus benedictionem gratiæ hic, & gloriæ cælestis in futuro, Amen.

CONCIO TERTIA.

Vulgata. 11. In illo tempore, dixit Iesus Phariseis parabolam hanc: Homo quidam habuit duos filios.

Græca. 11. Εἶπε δὲ ἀνθρώπος ἕς τις δύο υἱούς.

Syriaca. 11. Et dicebat eis rursum Iesuhua: Vir quidam habebat duos filios.

ARGVMENTVM.

1. Quem homo pater prodigi significet. 2. vt Deus pater dici queat homo. 3. Christum propriè esse hunc hominem: 4. vt sit hominum, quin etiam sceleratorum parens docetur. 5. Deinde de significatione filiorum duorum variæ opiniones adferuntur. 6. ea probatur literalis, quæ tenet prodigo signari peccatores, qui tum ad Iesum erant appropinquantes, ac
his